

บทที่ 5

มโนทัศน์อารมณ์รักในเพลงไทยสากล

ในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยจะอธิบายและวิเคราะห์มโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักที่สะท้อนจากอุปลักษณ์แสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากลสำหรับวัยรุ่นไทย โดยแสดงการถ่ายโยงความหมายของรูปภาพาษาในวงความหมายต้นทางกับอุปลักษณ์ในวงความหมายปลายทาง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมายของทั้งสองวงความหมายนั้น

เลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980, p. 3) ได้กล่าวถึงระบบมโนทัศน์ (conceptual system) ของมนุษย์ว่า ประกอบไปด้วยสิ่งที่เรารับรู้และเข้าใจในความเป็นไปต่างๆ บนโลก ซึ่งทำให้เรามีความสัมพันธ์กับผู้อื่นบนโลก ระบบมโนทัศน์มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความหมายของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ เลคอฟฟ์และจอห์นสัน ยังมองว่าระบบมโนทัศน์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบ กล่าวคือ สิ่งที่เราคิด ประสบการณ์ ตลอดจนสิ่งที่เรากระทำและสิ่งต่างๆ ที่เราสื่อสารออกมาในชีวิตประจำวันนั้นอยู่ในรูปของการเปรียบเทียบ เป็นการใช้นำคำที่อยู่ในวงความหมายหนึ่งกล่าวเปรียบเทียบกับคำที่อยู่ในอีกวงความหมายหนึ่ง และการเปรียบเทียบบ้างกล่าวนั้นเป็นไปอย่างธรรมชาติ จนกระทั่งมองไม่เห็นว่ามี การเปรียบเทียบเกิดขึ้น การใช้ภาษาในรูปแบบของการเปรียบเทียบ หรือ "อุปลักษณ์" นับเป็นหลักฐานสำคัญที่จะแสดงให้เห็นกระบวนการดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากการสื่อสารของคนในสังคม จะมีระบบมโนทัศน์แบบเดียวกันในการคิดและการกระทำ และจากข้อมูลทางภาษาที่คนในสังคมใช้สื่อสารกัน

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า มโนทัศน์ หมายถึง ความคิดของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่างๆ หรือเรื่องราวต่างๆ ที่อยู่รอบตัว เป็นผลจากการเรียนรู้และประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์

สำหรับการใช้ภาษาในรูปแบบของการเปรียบเทียบหรือ "อุปลักษณ์" ของคนในแต่ละสังคม เลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) มองว่า อุปลักษณ์ที่พบในชีวิตประจำวันเป็นระบบความคิดที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ การถ่ายโยงความคิดจากการใช้คำที่มีความหมายในวงความหมายหนึ่งถ่ายโยงไปยังอีกวงความหมายหนึ่งเป็นไปอย่างอิสระโดยไม่รู้ตัว ซึ่งกระบวนการที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า การถ่ายโยงความหมาย (Mappings)

นอกจากนั้น ครอฟท์และครุซ (Croft and Cruse, 2004, pp. 196-197) ได้อธิบายถึง การถ่ายโยงความหมาย (Mappings) ไว้ว่า เป็นการถ่ายโยงทางความหมายระหว่างวงความหมาย ต้นทางกับวงความหมายปลายทาง การถ่ายโยงความหมายแสดงความสัมพันธ์ 2 ประเภท ได้แก่

1. ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย ของรูปภาพในวงความหมายต้นทางกับความหมายของรูปภาพในวงความหมายปลายทาง ความสัมพันธ์ลักษณะนี้ เกิดจากการถ่ายโยงความหมายของรูปภาพที่มีสภาวะตรงกันหรือ สอดคล้องกัน ในลักษณะที่สิ่งหนึ่งกลายเป็นอีกสิ่งหนึ่ง หรือสภาพของสิ่งหนึ่งกลายเป็นสภาพของ อีกสิ่งหนึ่ง

ตัวอย่าง ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

วงความหมายต้นทาง : ความร้อนของของเหลว

- ภาชนะ
- ความร้อนของของเหลว
- ระดับความร้อน
- ความดันในภาชนะ

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์โกรธ

- ร่างกาย
- อารมณ์โกรธ
- ระดับอารมณ์โกรธ
- ความกดดัน

2. ญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย ของรูปภาพในวงความหมายต้นทางกับความหมายของรูปภาพในวงความหมายปลายทาง ซึ่ง รูปภาพในวงความหมายต้นทางจะมีปฏิสัมพันธ์กันก่อนที่จะมีการถ่ายโยงความหมายไปยังวง ความหมายปลายทาง ซึ่งไม่ได้มีลักษณะที่สิ่งหนึ่งกลายเป็นอีกสิ่งหนึ่ง แต่จะมีคุณลักษณะที่ ธรรมชาติของสรรพสิ่งหนึ่ง กลายเป็นธรรมชาติของอีกสรรพสิ่งหนึ่ง

ตัวอย่าง ความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์

วงความหมายต้นทาง : ความร้อนของของเหลว

- เมื่อของเหลวในภาชนะได้รับความร้อนสูง กว่าขีดจำกัด ความดันเพิ่มขึ้นถึงจุดที่ภาชนะ ระเบิด
- การระเบิดทำให้ภาชนะเสียหายและเป็น อันตรายกับคนรอบข้าง

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์โกรธ

- เมื่ออารมณ์โกรธสูงกว่าขีดจำกัด ความกดดันจะเพิ่มขึ้นจนถึงจุดที่ สูญเสียการควบคุมตนเอง
- การสูญเสียการควบคุมทำให้ตนเอง เสียหายและเป็นอันตรายกับคนอื่น

ซึ่ง โคเวกเซส (Kövecses, 2002, pp. 6 - 7) นักภาษาศาสตร์ผู้หนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับอุป
 ลักษณะเชิงมโนทัศน์ ได้แสดงให้เห็นถึงการถ่ายโยงความหมายที่เกิดจากอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์
 LOVE IS A JOURNEY โดยมีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายต้นทาง คือ วงความหมาย
 ของการเดินทาง ไปยังวงความหมายปลายทาง คือ วงความหมายของอารมณ์รัก ดังแผนภาพที่ 5.1

แผนภาพที่ 5.1

แสดงการถ่ายโยงความหมายอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์

อารมณ์รักเป็นการเดินทาง (LOVE IS A JOURNEY) ของ Kövecses (2002)

วงความหมายต้นทาง: การเดินทาง

วงความหมายปลายทาง: อารมณ์รัก

นักเดินทาง	—————→	คนรัก
พาหนะ	—————→	ความสัมพันธ์ของอารมณ์รัก
การเดินทาง	—————→	เหตุการณ์ของความสัมพันธ์
ระยะทาง	—————→	พัฒนาการของอารมณ์รัก
อุปสรรคของการเดินทาง	—————→	ความยากลำบาก
การเลือกเส้นทาง	—————→	ตัวเลือกของการกระทำ
จุดหมายปลายทาง	—————→	เป้าหมายของความสัมพันธ์

(Kövecses, 2002, p. 7)

นอกจากนี้ เลคอฟฟ์และจอห์นสัน มองว่า อุปลักษณะไม่เพียงแต่เป็นเรื่องของการใช้คำ
 เท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องที่สามารถอธิบายได้อย่างมีเหตุผลและสะท้อนให้เห็นระบบความคิดหรือมโน
 ทัศน์ของคนในสังคมนั้นด้วย อุปลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่า อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ (Conceptual
 Metaphor)

ดังนั้น สามารถกล่าวได้ว่า อุปลักษณะและมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ เรา
 สามารถเข้าใจความคิดของคนในสังคมจากการใช้ภาษาแบบอุปลักษณะ และอุปลักษณะเป็น
 ลักษณะการใช้ภาษารูปแบบหนึ่งที่ทำให้เราเข้าใจมโนทัศน์ของคนในสังคมได้

จากการวิเคราะห์อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากล ตามแนวคิด
 เกี่ยวกับอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ ผู้วิจัยพบว่า อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์รักในบทที่ 4
 สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักที่ปรากฏในเพลงไทยสากล ได้ดังนี้

1. อารมณ์รักเป็นสิ่งมีชีวิต
2. อารมณ์รักเป็นสิ่งไม่มีชีวิต
3. อารมณ์รักเป็นธรรมชาติ
4. อารมณ์รักเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ
5. อารมณ์รักเป็นการเดินทาง
6. อารมณ์รักเป็นการเจ็บป่วย
7. อารมณ์รักเป็นการเรียน
8. อารมณ์รักเป็นการแข่งขัน
9. อารมณ์รักเป็นธุรกิจ
10. อารมณ์รักเป็นการแสดง
11. อารมณ์รักเป็นการพนัน
12. อารมณ์รักเป็นการกระทำ

ผู้วิจัยจะได้อธิบายถึงมโนทัศน์อารมณ์รัก การถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายต้นทาง ไปยังวงความหมายปลายทาง ตามลักษณะความสัมพันธ์ 2 แบบดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และจัดกลุ่มตามองค์ประกอบของอารมณ์รัก มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

5.1 อารมณ์รักเป็นสิ่งมีชีวิต

สิ่งมีชีวิต หมายถึง สิ่งที่สามารถแสดงคุณสมบัติในการดำรงชีวิตได้ เช่น มีกระบวนการหายใจ มีการเคลื่อนที่ มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้า มีการเจริญเติบโต เป็นต้น จากการศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากล พบว่ารูปภาพาษาที่นำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รักมีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตในกลุ่มของมนุษย์และพืช

5.1.1 อารมณ์รักเป็นมนุษย์

มนุษย์ หมายถึง สัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล, สัตว์ที่มีจิตใจสูง, คน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 832) จากอุปลักษณะมนุษย์ที่นำมาใช้กล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รักในเพลงไทยสากล เป็นการนำรูปภาพาษาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับมนุษย์ เช่น อวัยวะร่างกายมนุษย์ มาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของมนุษย์ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่มีต่ออารมณ์รักว่า อารมณ์รักเป็นมนุษย์

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์มนุษย์กับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 1 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

สภาวะของอารมณ์รัก

(1) "จะมีไหมสักวันที่ใจของเธอจะจี๊ดจางหายไป" (จะรักกันนานเท่าไร/ ปีเตอร์)

(2) "จะมีไหมหัวใจที่มีให้กัน จะแบ่งปันให้ใคร" (จะรักกันนานเท่าไร/ ปีเตอร์)

จากตัวอย่างที่ (1) และ (2) ใจ หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่รู้ รู้สึก นึกและคิด, หัวใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 329) คำว่า ใจ และ หัวใจ เป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวกับอวัยวะร่างกายของมนุษย์ เป็นการนำอุปลักษณ์มนุษย์มาใช้เป็นอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เพื่อกล่าวเปรียบเทียบถึงสภาวะของอารมณ์รัก คำว่า ใจ และ หัวใจ เป็นรูปภาษาที่อยู่ในวงความหมายของมนุษย์ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทาง มีการถ่ายโยงความหมายไปยังอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

วงความหมายต้นทาง : มนุษย์

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

ใจ, หัวใจ

สภาวะของอารมณ์รัก

(อวัยวะร่างกายมนุษย์)

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า การนำรูปภาษาที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะร่างกายของมนุษย์มาใช้เป็นอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เพื่อกล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รักในเพลงไทยสากล มีเพียงคำว่า ใจ หรือ หัวใจ เท่านั้น ซึ่งอวัยวะหัวใจ เป็นอวัยวะที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ หากขาดหัวใจ มนุษย์ก็ไม่สามารถจะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ ดังนั้น การนำอวัยวะสำคัญของมนุษย์มากล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก จึงสามารถอธิบายได้ว่า ผู้ใช้ภาษาเห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ความสำคัญของอวัยวะหัวใจสอดคล้องกับความสำคัญของอารมณ์รัก

นอกจากนี้ การถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายของมนุษย์และวงความหมายของอารมณ์รักยังเป็นการถ่ายโยงความหมายในวงความหมายเดียวกัน คือ เป็นการถ่ายโยงความหมายในวงความหมายที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์

5.1.2 อารมณ์รักเป็นพืช

พืช หมายถึง เมล็ดพันธุ์ไม้, สิ่งที่จะเป็นพันธุ์ต่อไป, พืชพันธุ์ก็ใช้, พรรณไม้ที่งอกตามที่แตกต่างกัน, พืชพรรณก็ใช้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 793) จากอุปลักษณืพืชที่นำมาใช้กล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รักในเพลงไทยสากล มีการนำรูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืช เช่น ส่วนประกอบและอาการที่เกี่ยวข้องกับพืช มาใช้ในการกล่าวถึงอารมณ์รัก มีการถ่ายทอดความหมายจากวงความหมายของพืช ไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณืพืชกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายทอดความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดความหมาย 1 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

ก.สภาวะของอารมณ์รัก

(3) “เมื่อความรักนั้นเป็นแค่ต้นไม้ มันจะยืนยงสักเท่าไร ก็ต้องอยู่ที่เราทั้งสองคน”

(จะรักให้ดีที่สุด/ ทอง ภัครมัย)

จากตัวอย่างที่ (3) ต้นไม้ หมายถึง คำรวมเรียกพืชทั่วไปโดยปรกติชนิดมีลำต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 423) ต้นไม้ เป็นคำที่ใช้กล่าวเพื่อหมายความถึงพืชโดยรวม ดังนั้นจึงจัดคำว่า ต้นไม้ อยู่ในวงความหมายของพืช ในที่นี้ ต้นไม้ หมายถึง อารมณ์รัก เป็นการนำเอาต้นไม้ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตประเภทหนึ่งที่สามารถเจริญเติบโตได้มากล่าวเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นถึงลักษณะที่สอดคล้องกันกับอารมณ์รักที่มีการพัฒนาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีการถ่ายทอดความหมายจากวงความหมายของพืชไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก

(4) “เพราะรักมันฝังราก ก็เธอยังฝังใจไม่หาย รักยังลึกยังคงอยู่” (รักฝังราก/ อาร์ม)

จากตัวอย่างที่ (4) ราก หมายถึง ส่วนของต้นไม้ ตามปรกติอยู่ในดิน มีหน้าที่ดูดอาหารเลี้ยงลำต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 946) คำว่า ราก จัดอยู่ในวงความหมายของพืช รากถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของพืช ทำหน้าที่ในการหาอาหารและเกาะยึดผืนดินเพื่อให้พืชยืนต้นเติบโตต่อไปได้ การนำ ราก มากล่าวเปรียบเทียบถึงสภาวะของอารมณ์รัก แสดงให้เห็นลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างรากพืชกับสภาวะของอารมณ์รัก คือ อารมณ์รักอยู่ในใจและทำหน้าที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้มีอารมณ์รัก มีการถ่ายทอดความหมายจากวงความหมายของพืชไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก

วงความหมายต้นทาง : พืช

ต้นไม้, ราก
(พืชและส่วนประกอบ)

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

สภาวะของอารมณ์รัก

ข. อาการของอารมณ์รัก

(5) “หว่านความรักไว้สักเท่าไรมันคงไม่เติบโต” (หว่านเมล็ดบนเม็ดทราย/ ปาน)

ตัวอย่างที่ (5) คำว่า หว่าน หมายถึง ไปรย เช่น หว่านข้าวเปลือก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น.1277) และ เติบโต หมายถึง โตขึ้น เช่น ร่างกายเติบโต ต้นไม้เติบโต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 477) คำว่า หว่านและเติบโต เป็นอาการที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของพืช จัดอยู่ในวงความหมายของพืชและเป็นวงความหมายต้นทาง มีการถ่ายโยงความหมายไปยังพัฒนาการของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง การนำคำว่า หว่าน มาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีความหมายแสดงถึงการเริ่มต้นของอารมณ์รัก และการเปรียบเทียบอารมณ์รักกับคำว่า เติบโต แสดงถึงการมีพัฒนาการของอารมณ์รัก แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างพืชกับอารมณ์รัก

วงความหมายต้นทาง : พืช

หว่าน, เติบโต
(พัฒนาการของพืช)

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

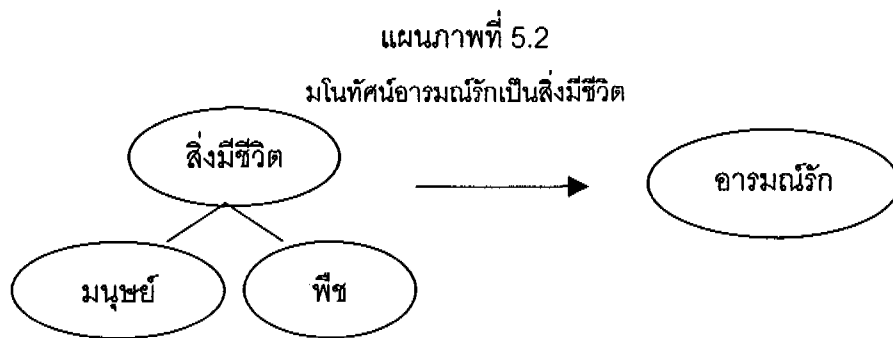
พัฒนาการของอารมณ์รัก

(อาการของอารมณ์รัก)

กล่าวได้ว่า พืชและส่วนประกอบของพืชมีความหมายสัมพันธ์กับอารมณ์รัก อาการของพืชมีความหมายสัมพันธ์กับอาการของอารมณ์รัก การนำรูปภาพเหล่านี้มาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของพืชไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก การถ่ายโยงความหมายที่เกิดขึ้นเป็นการถ่ายโยงความหมายภายในวงความหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิต นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในสังคมที่มีต่ออารมณ์รักว่าอารมณ์รักเป็นพืช

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตว่า ไม่พบการนำรูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตอีกประเภทหนึ่งมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก

จากอุปลักษณสิ่งมีชีวิต อันได้แก่ อุปลักษณมนุษย์ และอุปลักษณพืช สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นสิ่งมีชีวิต ได้แก่ อารมณ์รักเป็นมนุษย์ และอารมณ์รักเป็นพืช ดังแผนภาพที่ 5.2

5.2 อารมณ์รักเป็นสิ่งมีชีวิต

สิ่งมีชีวิต หมายถึง สิ่งที่ไม่มีความสำคัญและจำเป็นต่อดำรงชีวิต เช่น ไม่มีการหายใจ ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ ไม่มีการเจริญเติบโต เป็นต้น จากการศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากล ผู้วิจัยพบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์สิ่งมีชีวิต ได้แก่ ทรัพย์สินและอาหาร

5.2.1 อารมณ์รักเป็นทรัพย์สิน

ทรัพย์สิน หมายถึง วัตถุทั้งที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นวัตถุที่มีรูปร่าง ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 503) ภาษาศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินในที่นี้ ได้แก่ วัตถุหรือสิ่งของ รวมถึงอาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน การนำอุปลักษณะทรัพย์สินมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รักมีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของทรัพย์สินซึ่งเป็นวงความหมายต้นทาง ไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะทรัพย์สินกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 1 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

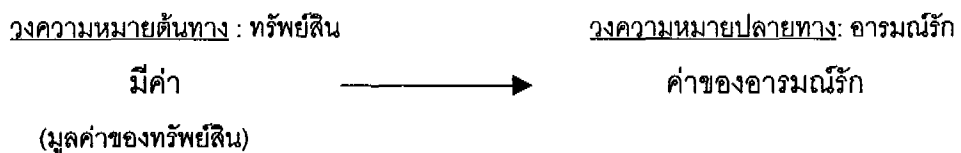
ก. สภาวะของอารมณ์รัก

(6) "จะต้องทำอย่างไรให้เธอคืนกลับมาหา ตอนนี้รู้แล้วว่ารักเธอมีค่าเหลือเกิน"

(กลับมา/ 2Days Ago Kids)

ตัวอย่างที่ (6) คำว่า ค่า หมายถึง มูลค่าหรือราคาของสิ่งใดๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ที่มีประโยชน์ในทางใช้สอย แลกเปลี่ยน บางอย่างก็ประเมินเป็นเงินได้ บางอย่างก็

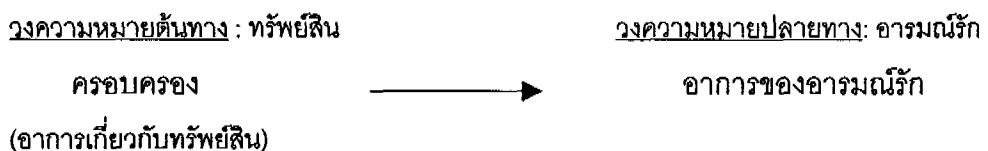
ประเมินเป็นเงินไม่ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 241) คำว่า มีค่า จัดอยู่ในวงความหมายของ ทรัพย์สิน เมื่อนำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก หมายความว่า คุณค่าของอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของทรัพย์สินซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง แสดงให้เห็นว่ามูลค่าของทรัพย์สินซึ่งผู้เป็นเจ้าของให้ความสำคัญมีลักษณะสอดคล้องกับคุณค่าของอารมณ์รักที่เป็นเรื่องสำคัญเช่นกัน

ข. อาการของอารมณ์รัก

(7) “ตัวฉันจะมีความรักดีๆ ให้เธอครอบครอง” (สร้างมาเพื่อเธอ/ ป้าง)

ตัวอย่างที่ (7) ครอบครอง หมายถึง ยึดถือไว้, มีสิทธิปกครอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 220) เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของทรัพย์สิน เมื่อนำมาเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก แสดงให้เห็นถึงการมีอารมณ์รักและสามารถจะเป็นเจ้าของอารมณ์รักได้ มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของทรัพย์สินไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก กล่าวได้ว่า การครอบครองทรัพย์สินมีลักษณะที่สอดคล้องกับการมีอารมณ์รัก

(7) “ที่ใครพูดกันว่า เธอได้**ปัน**หัวใจ เพิ่งเข้าใจ ทุกคำนั้นเป็นเรื่องจริง”

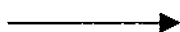
(เห็นกับตา/ นี๊ด & เก็น)

ตัวอย่างที่ (7) ปัน หมายถึง แบ่ง เช่น ปันเป็นส่วนๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 689) เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของทรัพย์สิน ในที่นี้ ปัน มีความหมายแสดงถึงอาการของอารมณ์รักที่ไม่สมหวัง เป็นลักษณะของรักที่ถูกแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ มากกว่า 1 ส่วน เพื่อมอบให้คนรักมากกว่า 1 คน แสดงถึงความสอดคล้องกับลักษณะของการแบ่งปันทรัพย์สินออกเป็นส่วนๆ มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของทรัพย์สินซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

วงความหมายต้นทาง : ทรัพย์สิน

ปัน

(อาการเกี่ยวกับทรัพย์สิน)

วงความหมายปลายทาง: อารมณ์รัก

อาการของอารมณ์รัก

จากการใช้อุปลักษณ์ทรัพย์สินในการกล่าวถึงอารมณ์รัก แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาไทย มองว่า อารมณ์รักเป็นทรัพย์สิน นอกจากนี้ มโนทัศน์อารมณ์รักเป็นทรัพย์สินสะท้อนให้เห็นว่า ความรักเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับทรัพย์สิน

5.2.2 อารมณ์รักเป็นอาหาร

อาหาร หมายถึง ของกิน, เครื่องค้ำจุนชีวิต, เครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1371) จากการศึกษาภาษาที่เป็นอุปลักษณ์อาหารในเพลงไทยสากล พบว่า มีการนำ ูปภาษาที่เกี่ยวกับอาหาร ได้แก่ รสชาติ และอาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องับอาหารมากล่าวเปรียบ เทียบถึงอารมณ์รัก การนำอุปลักษณ์อาหารมากล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รักมีการถ่ายโยงความ หมายจากวงความหมายของอาหารไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์อาหาร กับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจาก การถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ ของการถ่ายโยงความหมาย 1 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

ก. สภาวะของอารมณ์รัก

(9) “รักของฉันนั้นเป็นสีส้ม ไม่อึดลมแต่ซาบซึ่งใจ” (รักสีส้ม/ เบิร์ด กะ ฮาร์ท)

จากตัวอย่างที่ (9) คำว่า อึดลม หมายถึง อัดแก๊สเข้าไป เรียกเครื่องตีประเภทหนึ่งซึ่งมี แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ละลายและอัดไว้ในขวดเป็นต้นว่า น้ำอัดลม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1352) เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องับอาหารประเภทหนึ่ง จึงจัดอยู่ในวงความหมายของ อาหาร ในที่นี้กล่าวถึง ความรักที่ไม่อึดลม ซึ่งหมายถึง สภาวะของอารมณ์รักที่อยู่ในใจของผู้พูด เป็นความรักในอีกรูปแบบหนึ่งที่ไม่ได้มีการแต่งเติม โดยเปรียบเหมือนกับเครื่องตีชนิดหนึ่งที่ไม่ได้ เพิ่มความพิเศษโดยการเติมแก๊ส มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของอาหารซึ่งเป็นวง ความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

วงความหมายต้นทาง : อาหาร

อึดลม

(คุณลักษณะของอาหาร)

วงความหมายปลายทาง: อารมณ์รัก

สภาวะของอารมณ์รัก

ข. อาการของอารมณ์รัก

(10) “ก็ฉันนี่ไง มีดีให้เธอชิม รสดีแบบไทยๆ”

(ชิม/ นาวัน ดัวร์)

ตัวอย่างที่ (10) คำว่า ชิม หมายถึง ลองลิ้มรสด้วยปลายลิ้น, ทดลองให้รู้รส (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 364) เมื่อนำมาใช้เปรียบถึงอารมณ์รัก หมายความว่า การมีอารมณ์รัก การลองรับประทานเพื่อให้รู้รสชาติของอาหาร มีการถ่ายโยงความหมายไปยังการมีอารมณ์รัก แสดงให้เห็นความสอดคล้องระหว่างการชิมรสชาติอาหารกับการทดลองมีอารมณ์รักเพื่อจะได้ทราบว่าอารมณ์รักเป็นอย่างไร กล่าวได้ว่า อาการที่เกี่ยวข้องกับอาหารจะมีความหมายสัมพันธ์กับอาการของอารมณ์รัก

วงความหมายต้นทาง : อาหาร

ชิม

(อาการที่เกี่ยวข้องกับอาหาร)

วงความหมายปลายทาง: อารมณ์รัก

อาการของอารมณ์รัก

ค. ผลของอารมณ์รัก

(11) “คว่ำรักมาเต็มใจหน่อย ให้มีหวานมีเผ็ดเล็กน้อย”

(ชิม/ นาวัน ดัวร์)

ตัวอย่างที่ (11) คำว่า หวาน หมายถึง มีรสอย่างน้ำตาล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1276) และ คำว่า เผ็ด หมายถึง มีรสอย่างพริก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 741) ในที่นี้คำว่า หวาน และเผ็ด หมายถึง ความรู้สึกหรือผลที่เกิดจากอารมณ์รัก แสดงให้เห็นว่าอารมณ์รักสามารถทำให้เกิดผลหลายอย่างต่อจิตใจของผู้มีความรัก อาจให้ทั้งความรู้สึกเป็นสุขและเป็นทุกข์ใจในขณะเดียวกัน เช่นเดียวกับอาหารหนึ่งอย่างที่สามารถปรุงแต่งให้มีหลากหลายรสชาติ คือ มีทั้งรสหวานและรสเผ็ดตามแต่ความชอบของผู้รับประทาน เป็นการเพิ่มรสชาติให้แก่อาหารจานนั้น เช่นเดียวกับความรักซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เพิ่มเติมเข้ามาในชีวิตมนุษย์ มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของอาหารซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

วงความหมายต้นทาง : อาหาร

หวาน, เผ็ด

(รสชาติของอาหาร)

วงความหมายปลายทาง: อารมณ์รัก

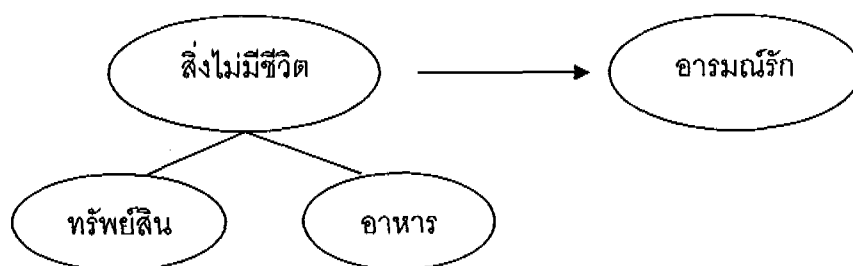
ผลของอารมณ์รัก

จากมโนทัศน์อารมณ์รักเป็นอาหาร สะท้อนให้เห็นว่าอารมณ์รักมีความสำคัญต่อมนุษย์ เช่นเดียวกับที่อาหารมีความสำคัญในการหล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์ให้ดำเนินต่อไปได้

จากอุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิต อันได้แก่ อุปลักษณะทรัพย์สิน และอุปลักษณะอาหาร สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ อารมณ์รักเป็นทรัพย์สิน และอารมณ์รักเป็นอาหาร ดังแสดงในแผนภาพที่ 5.3

แผนภาพที่ 5.3

มโนทัศน์อารมณ์รักเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

5.3 อารมณ์รักเป็นธรรมชาติ

ธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดมีและเป็นอยู่ตามธรรมชาติของสิ่งนั้นๆ. ภูมิประเทศ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 554) มโนทัศน์ธรรมชาติ เกิดจากอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ประเภทธรรมชาติ อุปลักษณะธรรมชาติประกอบด้วย อุปลักษณะน้ำ อุปลักษณะลักษณะไฟ และอุปลักษณะลม อุปลักษณะดังกล่าวเหล่านี้ จะแสดงมโนทัศน์ของอารมณ์รัก ดังต่อไปนี้

5.3.1 อารมณ์รักเป็นน้ำ

น้ำ หมายถึง สารประกอบซึ่งมีองค์ประกอบเป็นธาตุไฮโดรเจนและออกซิเจนในอัตราส่วน 1: 8 โดยน้ำหนัก เมื่อบริสุทธิ์มีลักษณะเป็นของเหลว ใส ไม่มีสี กลิ่น รส มีประโยชน์มาก ใช้ดื่ม ชำระล้างสิ่งสกปรก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 579) จากการศึกษาอุปลักษณะน้ำในเพลงไทยสากล พบการนำคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับน้ำมากล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายทอดความหมายจากวงความหมายของน้ำไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะน้ำกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 2 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) และ ญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

ก.สภาวะของอารมณ์รัก

(12) “เต็มใจเธอด้วยรัก เต็มไปจนหมดใจ มันไม่มีค่าเลยไซ้”ไหม เป็นแค่เพียงหยดน้ำ”

(น้ำน้อยแพ้ไฟ/ นาวิณ ต้าร์)

ในตัวอย่างที่ (12) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า หยด ไว้ว่าหมายถึง หยาดของเหลวที่ไหลหลุดออกมา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1264) ดังนั้น คำว่า หยดน้ำ จึงหมายถึง หยาดของน้ำที่ไหลหลุดออกมา ซึ่งเป็นน้ำที่มีปริมาณเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คำว่า หยดน้ำ จัดอยู่ในวงความหมายของน้ำ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก หมายถึงอารมณ์รักที่มีปริมาณเพียงเล็กน้อย แสดงให้เห็นถึงลักษณะของอารมณ์รักที่มีคุณค่าเพียงเล็กน้อย ไม่มีความสำคัญ กล่าวได้ว่า ปริมาณของหยดน้ำมีความสอดคล้องกับปริมาณของอารมณ์รัก

วงความหมายต้นทาง : น้ำ

หยดน้ำ

(ปริมาณของน้ำ)

วงความหมายปลายทาง: อารมณ์รัก

ปริมาณของอารมณ์รัก

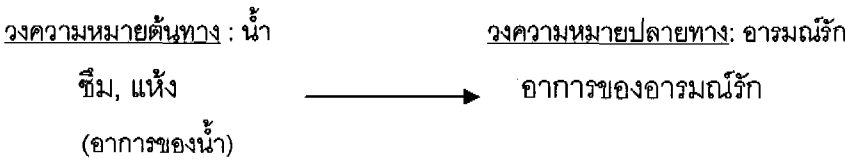
ข.อาการของอารมณ์รัก

(13) “น้ำมันซึมผ่านถูกดูดกลืนโดยผืนทราย รักมันซึมผ่านให้เท่าไรก็แห้งไป”

(หวานเมลิ็ดบนเม็ดทราย/ ปาน)

ตัวอย่างที่ (13) คำว่า ซึม หมายถึง กิริยาของน้ำหรือของเหลวที่ไหลไปตามรูเล็กๆ อย่างช้าๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 381) และ คำว่า แห้ง หมายถึง ไม่มีน้ำ, หมดน้ำ, ไม่เปียก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1310) คำว่า ซึม และคำว่า แห้ง เป็นอาการของน้ำ จัดอยู่ในวงความหมายของน้ำ คำว่า ซึม เป็นอาการของน้ำที่ค่อยๆ ไหลผ่านสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการถ่ายโยงความหมายไปยังอาการของอารมณ์รักที่ค่อยๆ เกิดขึ้นอย่างช้าๆ ในขณะที่คำว่า แห้ง ซึ่งเป็นอาการ

ระเหยหมดไปของน้ำ มีการถ่ายโยงความหมายไปยังอาการของความรักที่หมดไปเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า อาการของน้ำมีลักษณะสอดคล้องกับอาการของอารมณ์รัก

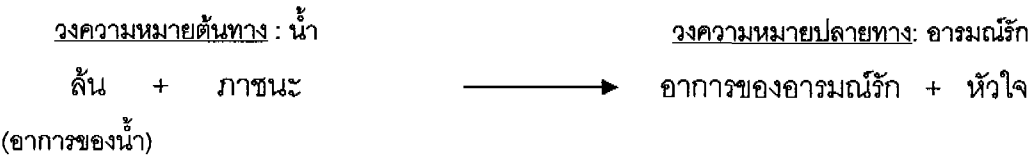
ความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์

ตัวอย่าง

อาการของอารมณ์รัก

(14) “ยืงนานยืงล้นใจ อยากจะเฝ้ารอให้เธอมารู้ใจ” (จะบอกว่ารัก/ โปรไอนี่)

ตัวอย่างที่ (14) คำว่า ล้น หมายถึง พ้นหรือเลยระดับที่เปี่ยมอยู่แล้วจนไหลออกมา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 987) ล้น จัดอยู่ในวงความหมายของน้ำ แสดงให้เห็นอาการของน้ำที่มีปริมาณมากเกินไปจนความจุของภาชนะที่จะสามารถรองรับได้ และคำว่า ใจ ในที่นี้เปรียบได้กับภาชนะที่บรรจุอารมณ์รัก ในที่นี้ อารมณ์รักถูกเปรียบเป็นน้ำ ดังนั้น ล้นใจ จึงหมายถึง อาการของอารมณ์รักที่มีสามารถเก็บเอาไว้ได้แต่เพียงในใจอีกต่อไปเนื่องจากมีปริมาณมาก แสดงให้เห็นว่าอาการของน้ำที่บรรจุในภาชนะมีการถ่ายโยงความหมายไปยังอาการของอารมณ์รักภายในใจ ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำกับภาชนะ มีการถ่ายโยงความหมายไปยังความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์รักกับหัวใจ

5.3.2 อารมณ์รักเป็นไฟ

ไฟ หมายถึง ชื่อธาตุอย่างหนึ่งในธาตุทั้ง 4 คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม, ผลจากปฏิกิริยาเคมีซึ่งก่อให้เกิดความร้อน แสงสว่างและเปลว คือกลุ่มแก๊สที่กำลังลุกไหม้ ทำให้ไหม้สิ่งต่างๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 815) อุปลักษณะไฟเกิดจากการนำรูปภาพาษาที่มีความหมายอยู่ในวงความหมายของไฟมาใช้กล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวง

ความหมายของไฟ ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์ไฟกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 1 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

ก.สภาวะของอารมณ์รัก

(15) “แสงไฟรักเราที่เคยสว่างนั้น เมื่อเธอต้องไปก็กลายเป็นริบหรี่” (เชื้อใจ/ ไมทีฟ)

ตัวอย่างที่ (15) แสง หมายถึง ความสว่าง, สิ่งที่ทำให้ดวงตาแลเห็น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1230) คำว่า แสงไฟ เป็นคำที่หมายถึงแสงสว่างของไฟ ในที่นี้หมายความว่าถึงสภาวะของอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของไฟไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สอดคล้องกันของไฟกับอารมณ์รัก กล่าวคือ ไฟเป็นสิ่งที่ให้ทั้งความสว่างและความอบอุ่น ให้ทั้งประโยชน์และโทษแก่มนุษย์ ในขณะที่อารมณ์รักให้ทั้งความสุขและความทุกข์ใจแก่ผู้มีอารมณ์รัก

วงความหมายต้นทาง : ไฟ

แสงไฟ

วงความหมายปลายทาง: อารมณ์รัก

สภาวะของอารมณ์รัก

ข.อาการของอารมณ์รัก

(16) “ความรัก... คุกรุ่นภายในใจ เพื่อรอไม่เลิกรา” (เชื้อใจ/ ไมทีฟ)

ตัวอย่างที่ (16) คำว่า คุ หมายถึง ไหม้ระอุอยู่ข้างในอย่างไฟที่ไหม้ขอนไม้ระอุอยู่ข้างในริบหรี่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 252) คำว่า คุร่น หมายถึง อาการของไฟที่ยังไม่ดับแต่ไม่ถึงกับลุกโผลง เช่น ไฟติดคุร่นอยู่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 71) คำว่า คุกรุ่น เป็นอาการของไฟที่ยังไม่ดับสนิท แต่ไม่ถึงกับลุกไหม้ จัดอยู่ในวงความหมายของไฟ ในที่นี้ หมายความว่าถึง อาการของอารมณ์รักที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในใจ มีการถ่ายโยงความหมายจากอาการของไฟไปยังอาการของอารมณ์รัก แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างอาการของไฟกับอาการของอารมณ์รัก

วงความหมายต้นทาง : ไฟ

คุกรุ่น
(อาการของไฟ)

วงความหมายปลายทาง: อารมณ์รัก

อาการของอารมณ์รัก

5.3.3 อารมณ์รักเป็นลม

ลม หมายถึง ธาตุอย่างหนึ่งในธาตุ 4 คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม, อากาศที่เคลื่อนที่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 987) อุปลักษณณ์ลม เกิดจากการนำรูปภาษาที่มีความหมายอยู่ในวงความหมายของลมมาใช้เป็นอุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์กล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของลม ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณณ์ลมกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 1 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

สภาวะของอารมณ์รัก

(17) “ไม่มีตัวตน รักนั้นเหมือนลม ทำได้เพียงแค่พัดผ่าน” (สายลม/ แนนซี)

ตัวอย่างที่ (17) ลม หมายถึง ธาตุอย่างหนึ่งในธาตุ 4 คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม, อากาศที่เคลื่อนที่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 987) จัดอยู่ในวงความหมายของลม ในที่นี้ เมื่อนำมากล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก หมายความว่า สภาวะของอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของลมไปยังอารมณ์รัก แสดงให้เห็นลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างลมกับอารมณ์รัก คือ ลมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ แม้จะอยู่รอบๆ ตัวเรา ในขณะที่ อารมณ์รักเป็นนามธรรม ที่ไม่สามารถจับต้องได้เช่นกัน

(18) “เธอทำให้ฉัน เกือบบ้าเมื่อขาดเธอ กลางวันไม่กิน กลางคืนละเมอ เธอคือพายุนี่ทำลายหัวใจ” (อยู่ๆ ก็หายไปกับตา/ นิหน่า)

ตัวอย่างที่ (18) พายุ หมายถึง ลมแรง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 784) ในที่นี้ หมายความว่า สภาวะของอารมณ์รักที่เกิดขึ้นขณะนั้น มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของลมซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมาย

ปลายทาง แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สอดคล้องระหว่างพายุกับอารมณ์รัก กล่าวคือ พายุ เป็นลมที่มีความแรง อาจสร้างความเดือนร้อนได้ ในขณะที่ อารมณ์รักก็สามารถทำให้เกิดความทุกข์ใจได้

วงความหมายต้นทาง : ลม

ลม, พายุ

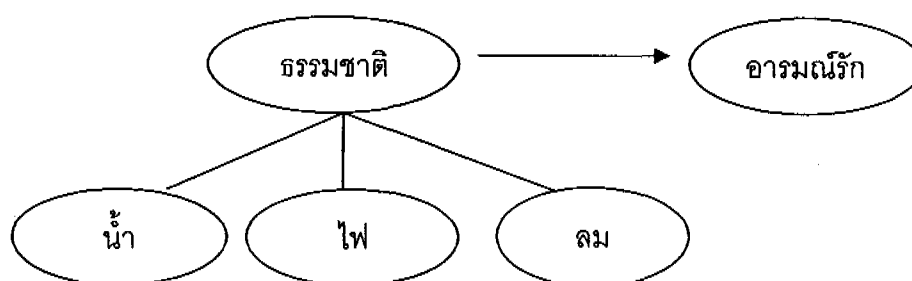
วงความหมายปลายทาง: อารมณ์รัก

สภาวะของอารมณ์รัก

จากอุปลักษณธรรมชาติ อันได้แก่ อุปลักษณน้ำ อุปลักษณไฟ และอุปลักษณลม สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นธรรมชาติ ได้แก่ อารมณ์รักเป็นน้ำ อารมณ์รักเป็นไฟ และอารมณ์รักเป็นลม ดังแสดงในแผนภาพที่ 5.4

แผนภาพที่ 5.4

มโนทัศน์อารมณ์รักเป็นธรรมชาติ

5.4 อารมณ์รักเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ

สิ่งเหนือธรรมชาติ หมายถึง สิ่งหรือภาวะที่เชื่อว่ามิอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถบันดาลให้สิ่งต่างๆ เป็นไปดังที่ปรารถนา อุปลักษณสิ่งเหนือธรรมชาติ เกิดจากนำรูปภาพาษาที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณสิ่งเหนือธรรมชาติกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง

พบความสัมพันธ์ของการถ้อยความหมาย 1 ลักษณะ คือ ภวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

สภาวะของอารมณ์รัก

(19) “รักคือเวทมนตร์วิเศษ ที่ช่วยนำเราให้ผ่านปัญหา” (ฉันทกับเธอ/ จอห์น รัตนเวโรจน์)

ตัวอย่างที่ (19) คำว่า เวทมนตร์ หมายถึง ถ้อยคำศักดิ์สิทธิ์ที่บิกระกรรมเพื่อให้สำเร็จความประสงค์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1085) เวทมนตร์ เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งเหนือธรรมชาติ เนื่องจากเป็นสิ่งที่เชื่อว่ามีอำนาจวิเศษ สามารถบันดาลสิ่งต่างๆ ให้เป็นไปตามใจปรารถนา ไม่เป็นไปตามธรรมชาติที่ควรจะเป็นของสิ่งนั้นๆ ดังนั้น คำว่า เวทมนตร์ จึงจัดอยู่ในวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติ เมื่อนำมากล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก ในที่นี้ เวทมนตร์ หมายถึง สภาวะของอารมณ์รัก แสดงถึงคุณสมบัติของอารมณ์รัก มีการถ้อยความหมายจากวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก แสดงลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างสิ่งเหนือธรรมชาติกับอารมณ์รัก กล่าวคือ สิ่งเหนือธรรมชาติสามารถดลบันดาลสิ่งต่างๆ ให้เป็นไปตามที่ต้องการ ในขณะที่อารมณ์รัก สามารถทำให้ผู้มีอารมณ์รักมีกำลังใจในการกระทำสิ่งใดๆ จนสำเร็จ

(20) “เธอหยุดหัวใจของฉันไว้ที่เธอ ด้วยมนตร์แห่งรัก” (วินาที/ NAPHOL)

ตัวอย่างที่ (20) มนต์ หมายถึง คำศักดิ์สิทธิ์, คำสำหรับสวดเพื่อเป็นสิริมงคล, คำเสกเป่าที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 832) มนต์ เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งเหนือธรรมชาติ จัดอยู่ในวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติ เมื่อนำมาใช้กล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก ในที่นี้ มนต์ หมายถึง สภาวะของอารมณ์รัก แสดงถึงคุณสมบัติของอารมณ์รักซึ่งเปรียบเหมือนมนตร์ศักดิ์สิทธิ์ที่ทำให้มีอำนาจเหนือผู้อื่น มีการถ้อยความหมายจากวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง แสดงลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างอำนาจความศักดิ์สิทธิ์ของมนต์กับอำนาจของความรักที่มีต่อผู้มีอารมณ์รัก

วงความหมายต้นทาง : สิ่งเหนือธรรมชาติ

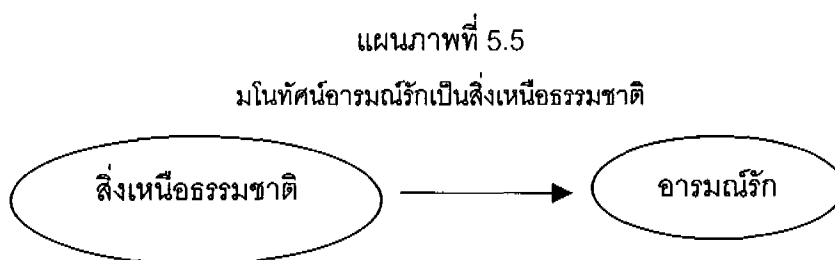
เวทมนตร์, มนต์

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

สภาวะของอารมณ์รัก

จากอุปลักษณสิ่งเหนือธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ ดังแผนภาพที่ 5.5

5.5 อารมณ์รักเป็นการเดินทาง

การเดินทาง หมายถึง การเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งที่อยู่ไกลออกไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 415) อุปลักษณการเดินทางเป็นการนำเอารูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการเดินทางมาล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการเดินทาง ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณการเดินทางกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 2 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) และ ญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

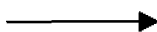
สภาวะของอารมณ์รัก

(21) “ถ้าทางหัวใจมันจะเบี่ยงหรือจะตรงข้ามมัน” (รักแต่เธอ/ Sand Stone)

ตัวอย่างที่ (21) คำว่า ทาง หมายถึง ที่สำหรับเดินไปมา, แนวหรือพื้นที่สำหรับใช้สัญจร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 523) เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการเดินทาง เมื่อนำมาล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก ในที่นี้ ทาง หมายถึง สภาวะของอารมณ์รัก แสดงถึงอารมณ์รักที่มีอยู่ในใจ มีการถ่ายโยงความหมายไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก แสดงถึงลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างทาง กับ อารมณ์รัก คือ ทาง เป็นสิ่งที่ผู้เดินทางใช้ร่วมกันเพื่อไปสู่จุดหมายที่ตั้งใจไว้ ในขณะที่อารมณ์รักเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวใจผู้มีอารมณ์รักเข้าด้วยกันเพื่อดำเนินชีวิตร่วมกัน

วงความหมายต้นทาง : การเดินทาง

ทาง

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

สภาวะของอารมณ์รัก

(22) “จากเป็นคนรัก จันกลายเป็นสิ่งกีดขวาง”

(หนามยอกอก/ เบิร์ด ธงไชย)

ตัวอย่างที่ (22) คำว่า สิ่งกีดขวาง หมายถึง สิ่งที่เป็นปัญหา เป็นอุปสรรคในการเดินทาง เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการเดินทาง จัดอยู่ในวงความหมายการเดินทาง เมื่อถูกนำมา กล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก ในที่นี้ สิ่งกีดขวาง หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างผู้มีอารมณ์รัก แสดงถึงสภาวะของอารมณ์รักในขณะนั้น มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการเดินทางซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง สิ่งกีดขวางที่เป็นอุปสรรคทำให้การเดินทางหยุดชะงักหรือล่าช้ามีการถ่ายโยงความหมายไปยังปัญหาของอารมณ์รัก ซึ่งมีลักษณะที่สอดคล้องกัน

วงความหมายต้นทาง : การเดินทาง

สิ่งกีดขวาง

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

ปัญหา (อารมณ์รัก)

ความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์

ตัวอย่าง

อาการของอารมณ์รัก

(23) “ให้ความสัมพันธ์ของเรา ได้เดินหน้าต่อไปเนิ่นนานแสนไกล”

(ขอบคุณถ้าฟ้าฝนจะเป็นใจ/ บีโอ)

ตัวอย่างที่ (23) คำว่า เดินหน้า หมายถึง การเคลื่อนที่ไปข้างหน้า จัดอยู่ในวงความหมายของการเดินทาง เดินหน้า เป็นอาการของการเดินทางที่แสดงให้เห็นถึงอาการของการเคลื่อนที่และทิศทางที่ไปข้างหน้าอันแสดงถึงระยะทางที่เพิ่มขึ้นและเป็นความก้าวหน้าของการเดินทาง ความสัมพันธ์ระหว่างอาการกับทิศทางของการเดินทาง มีการถ่ายโยงความหมายไปยังความสัมพันธ์ระหว่างอาการกับการมีพัฒนาการของอารมณ์รัก แสดงให้เห็นถึงอารมณ์รักที่สมหวัง คือ ความสัมพันธ์มีความก้าวหน้า

วงความหมายต้นทาง : การเดินทาง

เดิน + หน้า

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

อาการของอารมณ์รัก + พัฒนาการความรัก

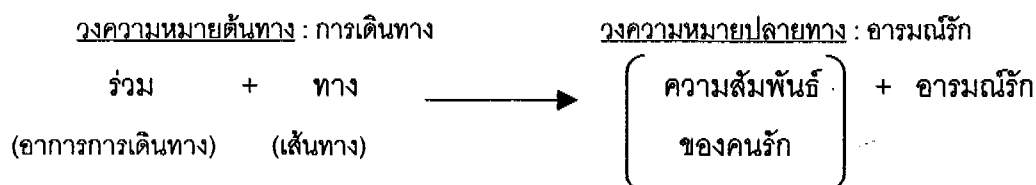
(อาการการเดินทาง) (ทิศทาง)

นอกจากนี้ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าคำว่า ทาง ซึ่งหมายถึง ที่สำหรับเดินไปมา, แนวหรือพื้นที่สำหรับใช้สัญจร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 523) ในที่นี้ ทาง เปรียบได้กับ อารมณ์รัก เมื่อคำว่า ทาง ปรากฏร่วมกับรูปภาษาอื่นๆ เช่น คำว่า ร่วม แยก สุด ปลาย นำ ส่วน หลีก เป็นต้น จะแสดงถึงรูปแบบของอารมณ์รักที่แตกต่างกันไป

(24) “ไม่มีอีกแล้วที่เคยร่วมฝัน ไม่มีวันนั้นที่หัวใจเราเคยร่วมทาง”

(ยิ่งเดินยิ่งไกล/ กะลา)

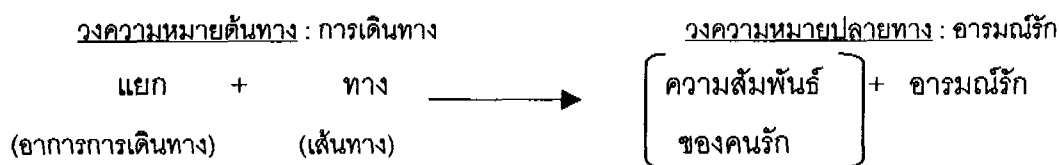
ในตัวอย่างที่ (24) คำว่า ร่วมทาง หมายถึง อาการของการเดินทางที่ผู้เดินทางมากกว่า 2 คนเดินทางไปด้วยกันและใช้เส้นทางเดียวกัน จัดอยู่ในวงความหมายของการเดินทาง คำว่า ร่วม แสดงถึง การมีสิ่งเดียวกันหรือมีคุณสมบัติเหมือนกัน มีความสัมพันธ์กับคำว่า ทาง ซึ่งหมายถึง เส้นทางในการเดินทาง คำว่า ร่วมทาง แสดงถึงการใช้เส้นทางเดียวกัน เมื่อนำมากล่าวเปรียบเทียบกับ อารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายไปยังอาการของอารมณ์รักที่เป็นอารมณ์รักที่สมหวัง คู่รักทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางใจต่อกันและดำเนินชีวิตด้วยกัน แสดงถึงลักษณะที่สอดคล้องระหว่างการเดินทางร่วมกันของผู้เดินทางกับอารมณ์รักที่มีอารมณ์รักใช้ชีวิตด้วยกัน

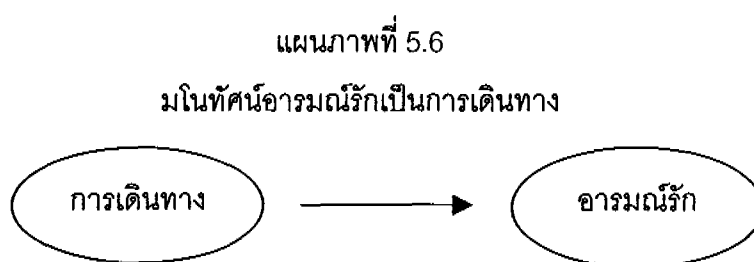
(25) “เธอขอทั้งน้ำตา ให้เรานั้นแยกทาง”

(ไม่เต็มใจ/ แมทธิว ดีน)

ตัวอย่างที่ (25) คำว่า แยกทาง หมายถึง อาการของการเดินทางที่ผู้เคยเดินทางด้วยกัน และใช้เส้นทางเดียวกัน ไม่เดินทางและไม่ใช้เส้นทางด้วยกันอีกต่อไป จัดอยู่ในวงความหมายของการเดินทาง คำว่า แยก หมายถึง ทำให้สิ่งที่รวมกันอยู่หรือประกอบกันอยู่ออกจากกัน มีความสัมพันธ์ทางความหมายกับ ทาง ซึ่งหมายถึง เส้นทางที่ในการเดินทาง คำว่า แยกทาง แสดงให้เห็นถึงลักษณะของการเดินทางที่ต่างคนทางมีเส้นทางของตัวเอง เมื่อนำมากล่าวเปรียบเทียบกับ อารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายไปยังอาการของอารมณ์รักซึ่งเป็นอารมณ์รักที่ผิดหวัง เป็นการสิ้นสุดความสัมพันธ์ของคู่รัก ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเดินทางกับเส้นทางของการเดินทาง มีการถ่ายโยงความหมายไปยังลักษณะความสัมพันธ์ของคนรักกับอารมณ์รัก

จากอุปลักษณ์การเดินทาง สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นการเดินทาง ดังแผนภาพที่ 5.6

5.6 อารมณ์รักเป็นการเจ็บป่วย

เจ็บป่วย หมายถึง ไม่สบายเพราะโรคหรือความไข้หรือเหตุอื่นที่ทำให้รู้สึกเช่นนั้น, เจ็บไข้ได้ป่วยก็ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 321) อุปลักษณ์การเจ็บป่วยเกิดจากการนำรูปภาพาษาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วยต่างๆ มาเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการเจ็บป่วย ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก ซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์การเจ็บป่วยกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 2 ลักษณะ คือ ภวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) และ ญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

ผลของอารมณ์รัก

(26) “หากรักนั้นทำให้ตาบอด ทำให้ใจเจ็บ ฉันนั้นคงต้องยอมให้มันเป็นไป”

(NANA/ มั่งก็ แอ็ค)

ตัวอย่างที่ (26) คำว่า ตาบอด หมายถึง ตามืด, ตามองไม่เห็น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 455) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นอาการผิดปกติอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับร่างกาย มีผลทำให้ไม่สามารถรับรู้ภาพทางสายตาได้อีกต่อไป จัดอยู่ในวงความหมายของการเจ็บป่วย คำว่า ตาบอด ในที่นี้หมายถึง อาการที่เป็นผลมาจากความรัก คือ การไม่ยอมรับรู้ถึงความถูกต้องใดๆ ไม่สนใจสิ่งต่างๆ รอบข้าง มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการเจ็บป่วยไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก แสดงถึงลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างอาการตาบอดที่ไม่สามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ กับอาการที่เป็นผลจากอารมณ์ที่ทำให้ไม่ยอมรับรู้สิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง

วงความหมายต้นทาง : การเจ็บป่วย

ตาบอด

(อาการทางร่างกาย)

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

ผลของอารมณ์รัก

(อาการทางจิตใจ)

(27) “บาดแผลที่หัวใจ รักษาฉันให้หายด้วยน้ำตา” (เจ็บเป็นเพื่อน/ นาวิณ ดำริ)

ตัวอย่างที่ (27) บาดแผล หมายถึง เนื้อหนังที่แตกแยกออกเพราะถูกตีฟันที่แทงเป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 620) เมื่อใดที่ร่างกายเกิดบาดแผลจากการบาดเจ็บหรือถูกทำร้าย จะทำให้เกิดความเจ็บปวด และเป็นอาการผิดปกติของร่างกาย จัดอยู่ในวงความหมายของการเจ็บป่วย เมื่อนำมากล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการเจ็บป่วยซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง คือ มีการถ่ายโยงความหมายจากอาการทางร่างกายที่เป็นผลมาจากการเจ็บป่วย ไปยังอาการของจิตใจที่เป็นผลมาจากอารมณ์รักที่ผิดหวัง แสดงให้เห็นลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างอาการทางร่างกายกับอาการทางจิตใจ

วงความหมายต้นทาง : การเจ็บป่วย

บาดแผล

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

ความผิดหวัง

(ผลของอารมณ์รัก)

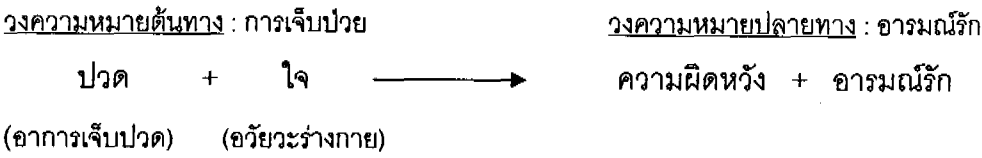
ความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์

ตัวอย่าง

ผลของอารมณ์รัก

(28) “บังอาจไปรักคนอย่างเธอ ก็เหมาะสมแล้วที่ปวดใจ” (บังอาจรักเธอ/ ลาบานูน)

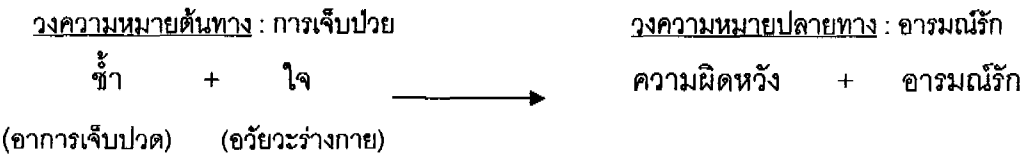
จากตัวอย่างที่ (28) คำว่าปวดหมายถึงรู้สึกเจ็บตื้อเนื่องอยู่ในร่างกาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 680) เป็นอาการผิดปกติของร่างกาย จัดอยู่ในวงความหมายของการเจ็บป่วย ในที่นี้ นำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก คำว่า ปวด ซึ่งเป็นอาการเจ็บของร่างกาย มีความสัมพันธ์กับ อวัยวะร่างกาย คือ ใจ ในที่นี้ ปวดใจ หมายความว่า อากาการเจ็บปวดในจิตใจที่เป็นผลมาจาก อารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากอาการเจ็บป่วยที่เกิดกับอวัยวะร่างกาย ไปยังการเจ็บปวดทางจิตใจจากอารมณ์รักผิดหวัง

(29) “ขอเชื่อในความรักสักหน่อย แม้รักนั้นอาจทำให้ซ้ำใจ”

(เสียงของหัวใจ/ แอน จูติมา)

ตัวอย่างที่ (29) ซ้ำ หมายถึง ปวดระบม เพราะถูกกระทบกระเทือนอย่างแรงหรือบ่อยๆ, เป็นรอยจ้ำๆ หรือฟกช้ำดำเขียว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 362) เป็นอาการของร่างกายที่เกิดจากความเจ็บป่วย จัดอยู่ในวงความหมายของการเจ็บป่วย เมื่อนำมากล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการเจ็บป่วยซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง คือ มีการถ่ายโยงความหมายจากอาการเจ็บปวดที่เกิดกับอวัยวะร่างกาย คือ หัวใจ ไปยังการเจ็บปวดทางจิตใจที่เกิดจากอารมณ์รักที่ผิดหวัง

จากอุปลักษณะการเจ็บป่วย สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นการเจ็บป่วย ดังแผนภาพที่ 5.7

แผนภาพที่ 5.7

มโนทัศน์อารมณ์รักเป็นการเจ็บป่วย

5.7 อารมณ์รักเป็นการเรียน

เรียน หมายถึง เข้ารับความรู้จากผู้สอน, รับการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ หรือความชำนาญ เช่น เรียนหนังสือ เรียนวิชาความรู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 969) อุปลักษณะการเรียนเกิดจากการนำรูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการเรียนมากล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการเรียน ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะการเรียนกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 1 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

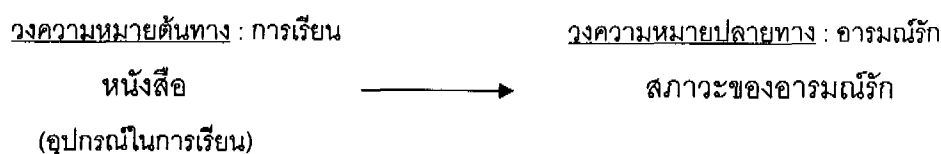
ตัวอย่าง

ก.สภาวะของอารมณ์รัก

(30) “ให้ความรักเป็นหนังสือ เพียงแค่เธอค่อยๆ อ่าน ค้นหาใจของเธอ”

(ขอเป็นตัวเลือก/ กะลา)

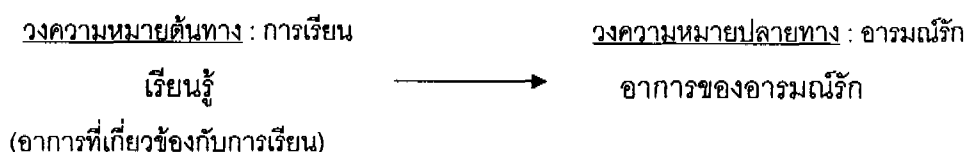
ตัวอย่างที่ (30) คำว่า หนังสือ หมายถึง เครื่องหมายใช้ขีดเขียนแทนเสียงหรือคำพูด เช่น อ่านหนังสือ, เขียนหนังสือ, ข้อความที่พิมพ์หรือเขียนเป็นต้นแล้วรวมเป็นเล่ม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1245) จัดอยู่ในวงความหมายของการเรียน เมื่อนำมาเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก คำว่า หนังสือ ในที่นี้หมายถึง สภาวะของอารมณ์รักแสดงถึงคุณลักษณะของอารมณ์รักที่ผู้มีอารมณ์รักเชื่อว่าเป็นลักษณะของอารมณ์รักที่ตนมีอยู่ มีการถ่ายโยงความหมายจากคำว่าหนังสือซึ่งเป็นอุปกรณ์ในการเรียนไปยังอารมณ์รักแสดงให้เห็นว่า อารมณ์รักเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก ต้องใช้เวลาในการเรียนและทำความเข้าใจ แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สอดคล้องกันกับหนังสือเล่มหนึ่งที่ต้องอ่านก่อนจึงจะสามารถเข้าใจเนื้อหาในเล่มได้

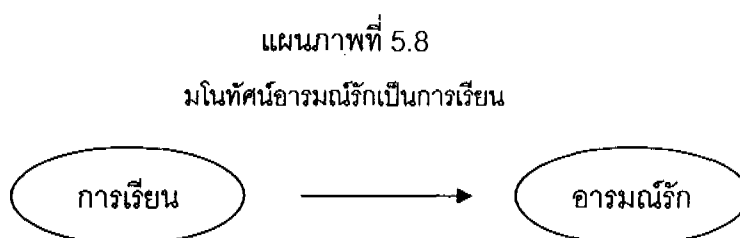
ข.อาการของอารมณ์รัก

(31) “แต่มันก็ตีได้เรียนรู้ว่ารักเป็นเช่นไร” (ปางตาย/ จิระศักดิ์ ปานพุ่ม)

ตัวอย่างที่ (31) คำว่า เรียนรู้ หมายถึง เข้าใจความหมายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยประสบการณ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 969) เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของการเรียน ในที่นี้น่ามากล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก คำว่า เรียนรู้ เป็นอาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียน มีการถ่ายโยงความหมายไปยังอาการของอารมณ์รัก สะท้อนให้เห็นว่าอารมณ์รักเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาค้นคว้า และสามารถเรียนรู้ได้ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนที่เป็นการเรียนรู้สิ่งต่างๆ

จากอุปลักษณะการเรียน สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นการเรียน ดังแผนภาพที่ 5.8

5.8 อารมณ์รักเป็นการแข่งขัน

การแข่งขัน หมายถึง ชิงเอาชนะเพื่อรางวัล, ชันสู้เอาชนะกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 206) ซึ่งการแข่งขัน ได้แก่ เกม กีฬา การละเล่นต่างๆ อุปลักษณะการแข่งขันเกิดจากการนำรูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการแข่งขัน ได้แก่ บุคคล ผลการแข่งขัน รวมทั้งอาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นและมีความเกี่ยวข้องกับการแข่งขัน มาเปรียบเทียบกับอารมณ์ มีการถ่ายโยงความหมาย

จากวงความหมายของการแข่งขัน ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก ซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะการแข่งขันกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 1 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

ก. ผู้มีอารมณ์รัก

(32) “เขาเป็นตัวจริง เป็นทุกสิ่งให้เธอ แต่ฉันเห็นเสมอ เขาทำให้เธอปวดร้าว”

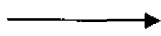
(อยากเป็นตัวจริง/ ไปง The Game)

ตัวอย่างที่ (32) ตัวจริง หมายถึง ผู้แข่งขันซึ่งเป็นผู้เล่นหลักของการแข่งขัน จัดอยู่ในวงความหมายของการแข่งขัน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก ตัวจริง ซึ่งเป็นผู้แข่งขัน มีการถ่ายโยงความหมายไปยังผู้มีอารมณ์รัก คำว่า ตัวจริง ในที่นี้ หมายถึง ผู้ที่สมหวังในความรัก แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างการแข่งขันเกมกีฬา กับอารมณ์รัก กล่าวคือ ผู้แข่งขันที่ได้รับเลือกจากผู้ควบคุมทีมให้เป็นตัวจริงทำหน้าที่เป็นผู้เล่นหลักในการแข่งขัน สอดคล้องกับผู้มีอารมณ์ที่สมหวังเพราะได้รับเลือกให้เป็นคนรักของผู้มีอารมณ์รักอีกฝ่าย

วงความหมายต้นทาง : การแข่งขัน

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

ตัวจริง
(ผู้แข่งขัน)

ผู้มีอารมณ์รัก

ข. สภาวะของอารมณ์รัก

(33) “ตัวฉันมันก็เป็นแค่เกมให้เธอกับคนรักเก่า”

(อย่ามารักฉัน/ มนต์ชีพ)

ตัวอย่างที่ (33) คำว่า เกม หมายถึง การแข่งขันที่มีกติกากำหนด, การเล่นเพื่อความสนุก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 139) อยู่ในวงความหมายของการแข่งขัน เมื่อเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก เกม ในที่นี้ หมายถึง สภาวะของอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการแข่งขันไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก แสดงให้เห็นลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างการแข่งขันเกมกับอารมณ์รักที่ต้องมีการแข่งขันเพื่อให้ได้รับความรักจากคนที่ตนรัก

วงความหมายต้นทาง : การแข่งขัน

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

เกม

สภาวะของอารมณ์รัก

(การแข่งขัน)

ค. ผลของอารมณ์รัก

(34) “ฉันยอมแพ้เพราะรักเธอมากเกินไป”

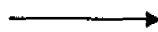
(รักด้วยน้ำตา/ ใจ & ก้อง)

ตัวอย่างที่ (34) คำว่าแพ้ หมายถึงสู้ไม่ได้, ทนไม่ได้, ตรงข้ามกับชนะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 803) เป็นผลของการแข่งขัน จัดอยู่ในวงความหมายของการแข่งขัน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก แพ้ ในที่นี้ หมายถึง ความผิดหวังจากอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการแข่งขันไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก กล่าวคือ การแข่งขันเกมกีฬาทั่วไปที่ผู้แพ้เป็นฝ่ายผิดหวังจากการแข่งขันและไม่ได้รับรางวัลใดๆ มีลักษณะสอดคล้องกับอารมณ์รัก ผิดหวังที่ไม่ได้รับความรักจากคนที่ตนรัก

วงความหมายต้นทาง : การแข่งขัน

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

แพ้

ความผิดหวัง

(ผลการแข่งขัน)

(ผลของอารมณ์รัก)

จากอุปสรรคการแข่งขัน สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นการแข่งขัน ดังแผนภาพที่ 5.9

แผนภาพที่ 5.9

มโนทัศน์อารมณ์รักเป็นการแข่งขัน

5.9 อารมณ์รักเป็นธุรกิจ

ธุรกิจ หมายถึง การงานประจำเกี่ยวกับอาชีพค้าขายหรือกิจการอย่างอื่นที่สำคัญและที่ไม่ใช่ราชการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 557) อุปสรรคธุรกิจเกิดจากการนำรูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวง

ความหมายของธุรกิจ ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์ธุรกิจ กับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 2 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) และ ญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

ผลของอารมณ์รัก

(35) “ฉันมันลืมเก่ง เดียวก็หาย ไม่มีใครทำอะไร ไม่มีใครขาดทุน”

(ไม่ต้องทอน/ นายสะอาด)

ตัวอย่างที่ (35) คำว่า ทำไร หมายถึง ผลที่ได้เกินต้นทุน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 124) ขาดทุน หมายถึง ได้น้อยกว่าต้นทุน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 182) คำว่า ทำไร และ ขาดทุน เป็นผลของการทำธุรกิจ จัดอยู่ในวงความหมายของธุรกิจ ซึ่งในที่นี้ถูกนำมากล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก คำว่า ทำไร หมายถึง ผลตอบแทนจากการทำธุรกิจที่ได้มากกว่าทุน มีการถ่ายโยงความหมายเป็นผลของอารมณ์รักที่สมหวัง และคำว่า ขาดทุน หมายถึง ผลตอบแทนของการทำธุรกิจที่ได้น้อยกว่าทุน มีการถ่ายโยงความหมายเป็นผลของอารมณ์รักที่ผิดหวัง แสดงให้เห็นลักษณะที่สอดคล้องระหว่างผลของธุรกิจกับผลของอารมณ์รัก กล่าวคือ เมื่อได้ทำไร ย่อมเป็นความสมหวังของผู้ที่ดำเนินธุรกิจนั้น เช่นเดียวกับอารมณ์รักที่สมหวังทำให้ผู้มีอารมณ์รักเป็นสุขใจ ในขณะที่การทำธุรกิจที่ขาดทุน ย่อมนำมาซึ่งความผิดหวังแก่ผู้ทำธุรกิจ เช่นเดียวกับอารมณ์รักที่ผิดหวังทำให้ผู้มีอารมณ์รักเสียใจ

วงความหมายต้นทาง : ธุรกิจ

ทำไร

(ผลของธุรกิจ)

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

ความสมหวัง

ขาดทุน

(ผลของธุรกิจ)

ความผิดหวัง

ความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์

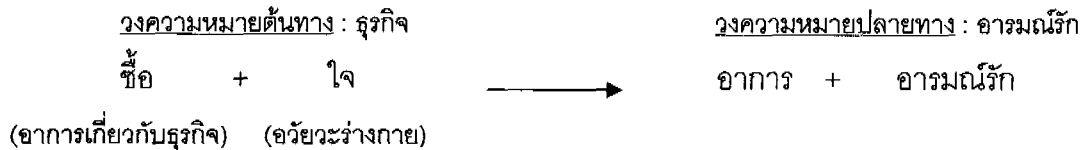
ตัวอย่าง

อาการของอารมณ์รัก

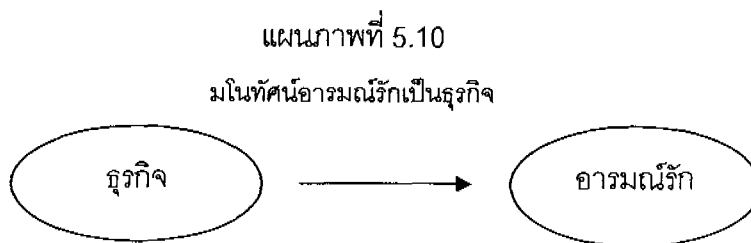
(36) “หลังคิดว่าจะเอาใจซื้อใจ เธอจะไกลไม่สน พร้อมสู้ทนเพื่อเธอ”

(บังอาจรักเธอ/ ลาบานูน)

ตัวอย่างที่ (36) คำว่า ซื้อ หมายถึง เอาเงินตราแลกกับสิ่งของ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 382) เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของธุรกิจ ในที่นี้ถูกนำมากล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายธุรกิจซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง ตัวอย่าง (37) คำว่า ซื้อ เป็นอาการที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับธุรกิจ คือ การแลกเปลี่ยนสินค้า สิ่งที่น่ามาใช้ในการแลกเปลี่ยนในที่นี้ คือ ใจ ซึ่งเป็นอวัยวะร่างกายที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ คำว่า ใจ มีการถ่ายโยงเป็นอารมณ์รัก และ คำว่า ใจซื้อใจ ในที่นี้หมายความว่า การนำเอาอารมณ์รักของคนรักแต่ละฝ่ายมาแลกเปลี่ยนกัน กล่าวคือ อารมณ์รักนำมาแลกเปลี่ยนกันได้เหมือนกับการทำธุรกิจ

จากอุปลักษณ์ธุรกิจ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นธุรกิจ ดังแผนภาพที่ 5.10

5.10 อารมณ์รักเป็นการแสดง

แสดง หมายถึง เล่น เช่น แสดงละคร แสดงภาพยนตร์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1230) อาจกล่าวได้ว่า การแสดงเป็นกิจกรรมเพื่อความบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่ผู้แสดงทำหน้าที่ใน

การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดไปยังผู้ชม อุปสรรคของการแสดงเกิดจากการนำรูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการแสดงมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการแสดง ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปสรรคของการแสดงกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 1 ลักษณะ คือภวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

ก.ผู้มีอารมณ์รัก

(37) “หากทางนี้มีเราร่วมเดินกันไปเป็นตัวเอกในนิยาย”

(เส้นทางนี้/ วรรณนา วีรยวรรณ)

ตัวอย่างที่ (37) คำว่า ตัวเอก หมายถึง ผู้มีบทบาทเด่นในเรื่องลิเก ละคร เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 453) ตัวเอก คือ ผู้แสดง มีความหมายเกี่ยวข้องกับการแสดง จึงจัดอยู่ในวงความหมายของการแสดง ในที่นี้ถูกนำมากล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการแสดงไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก ตัวเอกของการแสดง มีการถ่ายโยงความหมายไปยังผู้มีอารมณ์รัก ประกอบด้วยฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ผู้มีอารมณ์รักเป็นผู้ที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันพัฒนาต่อไป มีลักษณะสอดคล้องกันกับนักแสดงที่ได้รับบทบาทเป็นพระเอกและนางเอกของละคร คือ เป็นตัวละครที่มีความสำคัญที่สุดของการแสดงหรือนิยายแต่ละเรื่อง และเป็นบทบาทสำคัญที่จะต้องดำเนินเรื่องราวการแสดงไปจนกระทั่งจบเรื่อง

วงความหมายต้นทาง : การแสดง

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

ตัวเอก

คนรัก

(ผู้แสดง)

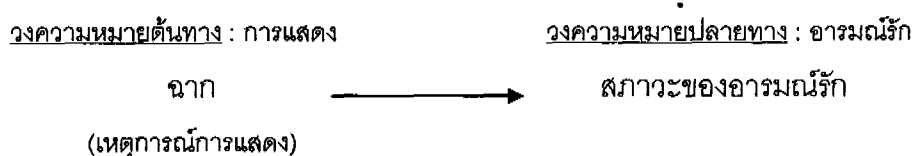
(ผู้มีอารมณ์รัก)

ข.สภาวะของอารมณ์รัก

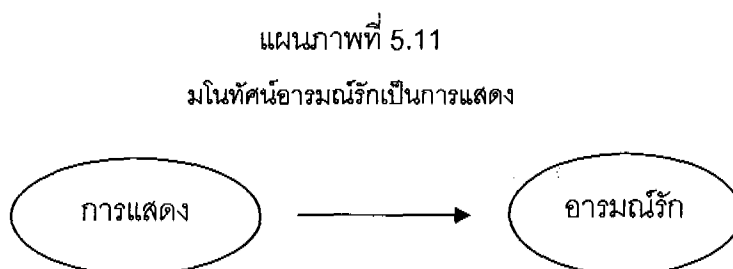
(38) “อย่าไปเสียน้ำตา มันเป็นเพียงฉากรักที่มันจบตอน”

(ร้องให้ทำไม/ Taxi)

ตัวอย่างที่ (38) คำว่า ฉาก หมายถึง เครื่องประกอบเวทีละครเพื่อให้ดูสมจริงตามเนื้อเรื่อง; ลักษณะนามเรียกตอนย่อยของละครในองค์หนึ่งๆ หรือตอนหนึ่งของละครที่เปิดม่านหน้าเวทีครั้งหนึ่งๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 336) ฉาก เป็นส่วนประกอบการแสดง จัดอยู่ในวงความหมายของการแสดง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการแสดงไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก ฉาก ในที่นี้หมายถึง สภาพะการดำเนินไปของความรักในแต่ละช่วงเวลาหรือแต่ละเหตุการณ์ แสดงให้เห็นลักษณะที่สอดคล้องกันกับฉากของละครที่ในแต่ละฉากจะมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้น มีตัวละครต่างๆ เป็นผู้ดำเนินเรื่องราว

จากอุปลักษณะการแสดง สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นการแสดง ดังแผนภาพที่ 5.11

5.11 อารมณ์รักเป็นการพนัน

พนัน หมายถึง เล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่นโดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบและมีมือรวมทั้งโชคด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 756) อุปลักษณะการพนันเกิดจากการนำรูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการพนันมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รักและมีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการพนัน ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะการพนันกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบ

ความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 2 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) และ ญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

ตัวอย่าง

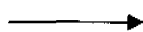
อาการของอารมณ์รัก

(39) “แต่ดูๆ แล้วยังมีลุ้น เมื่อมีใจให้เธอหมดใจ” (หมดกระเป๋/ เอ็กซ์)

ตัวอย่างที่ (39) คำว่า ลุ้น หมายถึง เอาใจช่วยเต็มที่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1019) เป็นอาการที่เกี่ยวข้องกับการพนัน จัดอยู่วงความหมายของการพนัน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก คำว่า ลุ้น ในที่นี้หมายถึง การคาดเดาว่าตนจะได้รับความรักจากอีกฝ่ายหรือไม่ เป็นการคาดหวังว่าผลที่ได้รับจะตรงกับความต้องการของตน คือ ได้รับความรักจากคนที่ตนรัก สอดคล้องกับการลุ้นผลของการพนันที่ผู้เล่นคาดหวังจะเป็นฝ่ายชนะ เพื่อให้ได้เดิมพันมาเป็นของตน

วงความหมายต้นทาง : การพนัน

ลุ้น

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์รัก

อาการของอารมณ์รัก

(อาการที่เกี่ยวข้องกับการพนัน)

ความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์

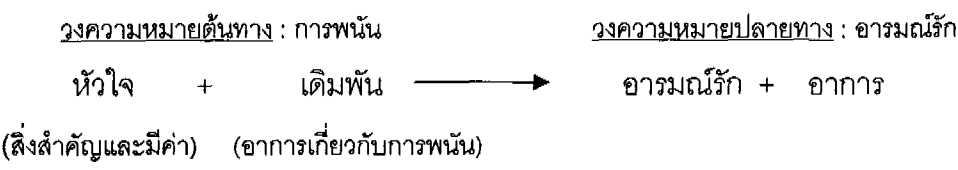
ตัวอย่าง

อาการของอารมณ์รัก

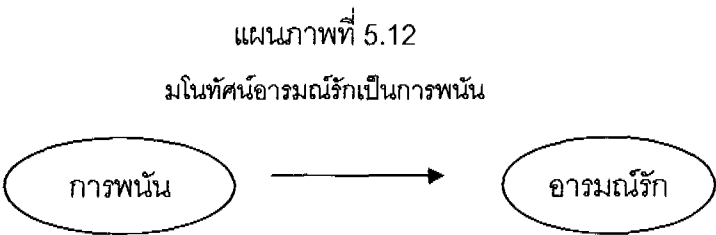
(40) “ทุ่มเทให้เธอแค่ไหน ฉันเอาหัวใจเดิมพัน” (มือเปล่า/ Room99)

จากตัวอย่างที่ (40) คำว่า เดิมพัน หมายถึง จำนวนเงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่วางไว้เป็นประกันในการได้เสียหรือแพ้ชนะก่อนเล่นการพนัน เช่น วางเดิมพัน เอาชีวิตเป็นเดิมพัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 415) เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของการพนัน ในที่นี้ถูกนำมากล่าวเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการพนันซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง คำว่า เดิมพัน ซึ่งเป็นการนำเอาเงินตราหรือของมีค่าที่วางไว้เป็นประกันการได้เสียก่อนเล่นการพนัน มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ใช้เป็นเดิมพัน คือ หัวใจ ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญของมนุษย์ สะท้อนให้เห็นลักษณะที่สอดคล้องว่า อารมณ์รักเป็นสิ่งสำคัญและมีค่าเหมือนกับสิ่งที่นำมาเดิมพันในการเล่น

พนัน นั่นคือ อวัยวะหัวใจมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับอาการของการพนัน แล้วถ่ายโยงความหมายไปยัง อารมณ์รักซึ่งมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับอาการของอารมณ์รัก

จากอุปลักษณะการพนัน สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นการพนัน ดังแผนภาพที่ 5.12

5.12 อารมณ์รักเป็นการกระทำ

กระทำ หมายถึง ทำ, จัดแจง, ประชุม, สร้างขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 42) ในที่นี้ กล่าวได้ว่า การกระทำเป็นการทำอาการซึ่งก่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำ อุปลักษณะการกระทำเกิดจากการนำรูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการกระทำมาใช้เปรียบเทียบกับอารมณ์รักและมีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการกระทำซึ่งเป็นวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายของอารมณ์รักซึ่งเป็นวงความหมายปลายทาง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะการกระทำกับมโนทัศน์อารมณ์รัก ซึ่งพิจารณาจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง พบความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงความหมาย 1 ลักษณะ คือ ภาวสัมพันธ์ (Ontological correspondence)

ความสัมพันธ์แบบภาวสัมพันธ์

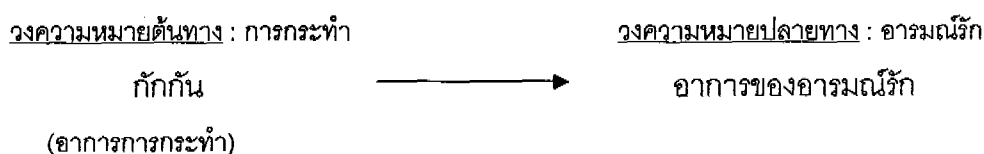
ตัวอย่าง

อาการของอารมณ์รัก

(41) “อย่าเสียดายอะไร อย่าไปยึดติด อย่าได้คิดตั้งต้น กักกันฉันไว้”

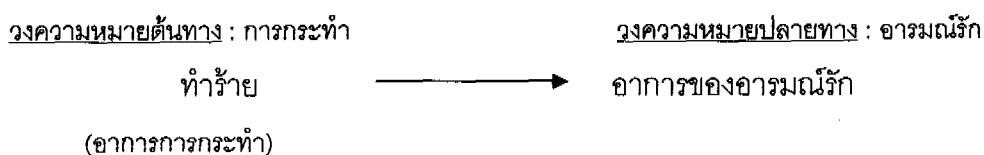
(รอยด้วยน้ำตา/ ปลื้ม)

ตัวอย่างที่ (41) กักกัน หมายถึง กำหนดเขตให้อยู่, กักก็ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 101) เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของการกระทำกลุ่มการกักขัง คำว่า กักกัน เป็นอาการของการกักขังให้อยู่แต่ในบริเวณที่กำหนด มีการถ่ายโยงความหมายไปยังอาการของอารมณ์รักที่ผิดหวัง ไม่มีความสุข ในที่นี้ กักกัน หมายถึง อาการที่ไม่ยอมให้คนรักของตนจากไปไหน ทั้งๆ ที่ฝ่ายอีกฝ่ายหนึ่งต้องการจะยุติความสัมพันธ์แล้ว สอดคล้องกับลักษณะของกับการถูกกักกันตัวไว้ในบริเวณที่กำหนด ไม่มีอิสระ ไม่สามารถไปไหนได้ ซึ่งความสัมพันธ์ลักษณะนี้เป็นความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดความทุกข์ใจ เช่นเดียวกับความรู้สึกของผู้ที่ถูกกักขัง

(42) “อย่าให้รักของฉันทำร้ายเธอ หากว่าใจอย่างไรต้องบอก” (ค้อยๆ รัก/บี น้ำทิพย์)

ตัวอย่างที่ (42) คำว่า ทำร้าย หมายถึง การทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด เป็นอันตราย จึงจัดอยู่ในวงความหมายของการกระทำกลุ่มการกระทำทั่วไป เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก มีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายของการกระทำไปยังวงความหมายของอารมณ์รัก คำว่า ทำร้าย ในที่นี้ หมายถึง การทำให้คนรักเกิดอาการทุกข์ใจ อันเป็นผลมาจากอารมณ์รักที่ผิดหวัง จากอุปลักษณดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างการทำร้ายทางร่างกายกับการทำร้ายทางจิตใจด้วยอารมณ์รัก คือ การทำร้ายมนุษย์กระทำต่อผู้อื่น มีผลทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดทางร่างกาย ในขณะที่อารมณ์รักทำให้เกิดผลคือการเจ็บปวดทางจิตใจ

จากอุปลักษณการกระทำ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักของผู้ใช้ภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสากลได้ว่า อารมณ์รักเป็นการกระทำ ดังแผนภาพที่ 5.13

แผนภาพที่ 5.13

มโนทัศน์อารมณ์รักเป็นการกระทำ

จากการศึกษาในทัศนอารมณ์รักที่เป็นผลสะท้อนจากการใช้อุปลักษณะแสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากล แสดงให้เห็นถึงระบบความคิดของคนในสังคมไทยที่มีต่ออารมณ์รัก เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของอารมณ์รักตามที่กล่าวไว้ข้างต้น (อนุช อภาภิรม, 2544) อันประกอบด้วย

- คนรัก และคนที่ถูกรัก ผู้วิจัยจะเรียกโดยรวมว่า ผู้มีอารมณ์รัก
- การแสดงออกถึงความรัก หรือ อารมณ์รัก

จากองค์ประกอบของอารมณ์รักที่นำกล่าวนำมาแล้วข้างต้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งองค์ประกอบของอารมณ์รัก ออกเป็น 4 องค์ประกอบ (ดูรายละเอียดในบทที่ 2) ดังนี้

1. ผู้มีอารมณ์รัก
2. สภาวะของอารมณ์รัก
3. อาการของอารมณ์รัก
4. ผลของอารมณ์รัก

สามารถสรุปมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักในเพลงไทยสากล ได้ดังนี้

1. มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีอารมณ์รัก มีดังนี้

ผู้ที่มีอารมณ์รัก เป็น ผู้แข่งขัน

ผู้ที่มีอารมณ์รัก เป็น นักแสดง

2. มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสภาวะของอารมณ์รัก มีดังนี้

สภาวะของอารมณ์รัก เป็น อวัยวะร่างกายของมนุษย์

สภาวะของอารมณ์รัก เป็น พืชและส่วนประกอบของพืช

สภาวะของอารมณ์รัก เป็น อาหาร

สภาวะของอารมณ์รัก เป็น ธรรมชาติ

สภาวะของอารมณ์รัก เป็น สิ่งเหนือธรรมชาติ

สภาวะของอารมณ์รัก เป็น การเดินทาง

สภาวะของอารมณ์รัก เป็น การเรียน

3. มโนทัศน์ที่เกี่ยวกับอาการของอารมณ์รัก

อาการของอารมณ์รัก เป็น อาการเกี่ยวกับพืช
 อาการของอารมณ์รัก เป็น อาการเกี่ยวกับอาหาร
 อาการของอารมณ์รัก เป็น อาการเกี่ยวกับทรัพย์สิน
 อาการของอารมณ์รัก เป็น อาการเกี่ยวกับธรรมชาติ
 อาการของอารมณ์รัก เป็น อาการเกี่ยวกับการเดินทาง
 อาการของอารมณ์รัก เป็น อาการเกี่ยวกับการเรียน
 อาการของอารมณ์รัก เป็น อาการเกี่ยวกับธุรกิจ
 อาการของอารมณ์รัก เป็น อาการเกี่ยวกับการแสดง
 อาการของอารมณ์รัก เป็น อาการเกี่ยวกับการพนัน
 อาการของอารมณ์รัก เป็น อาการการกระทำ

4. มโนทัศน์ที่เกี่ยวกับผลของอารมณ์รัก

ผลของอารมณ์รัก เป็น รสชาติของอาหาร
 ผลของอารมณ์รัก เป็น ผลของการเจ็บป่วย
 ผลของอารมณ์รัก เป็น ผลของการแข่งขัน
 ผลของอารมณ์รัก เป็น ผลของธุรกิจ

แผนภาพที่ 5.14
แสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์รักในเพลงไทยสากล

